

Revisionsrapport

Granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Nynäshamns kommun

*Hans Forsström
Cert. kommunal revisor*

Jennifer Lendeng

December 2018

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund.....	3
1.2. Syfte och Revisionsfråga	3
1.3. Revisionskriterier	3
1.4. Kontrollmål.....	3
1.5. Avgränsning	4
1.6. Metod	4
2. Allmänt om kommunstyrelsens uppsiktsplikt.....	5
3. Iakttagelser och bedömningar	6
3.1. Riktlinjer för uppsiktsplikten	6
3.1.1. Iakttagelser	6
3.1.2. Bedömning.....	8
3.2. Kunskap och kännedom om uppsiktsplikten	8
3.2.1. Iakttagelser	8
3.2.2. Bedömning.....	8
3.3. Riktlinjer för företag och förbund samt hantering av uppsiktsplikten.....	9
3.3.1. Iakttagelser	9
3.3.2. Bedömning.....	9
3.4. Lämplig omfattning.....	10
3.4.1. Iakttagelser	10
3.4.2. Bedömning.....	10
3.5. Rapportering till kommunfullmäktige.....	11
3.5.1. Iakttagelser	11
3.5.2. Bedömning.....	11
3.6. Tidigare granskning	12
1.1.1. Iakttagelser	12
3.6.1. Bedömning.....	12

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Nynäshamns kommun att granska hur kommunstyrelsen utövar sin uppsiktsplikt avseende nämnderna, de kommunala bolagen och förbunden och om den är ändamålsenlig och tillräcklig. I granskningen har sju revisionsfrågor ställts upp i syfte att besvara den övergripande revisionsfrågan.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsens uppsiktsplikt av verksamheten inom kommunen, de kommunala bolagen samt kommunalförbunden **till övervägande del** är ändamålsenlig och tillräcklig.

Den samlade bedömningen utgår ifrån bedömningarna i kontrollmålen som görs i skalan tillräcklig, till övervägande del, i begränsad utsträckning samt otillräcklig, se nedan:

Kontrollmål	Bedömning
Riktlinjer för uppsikten	Tillräcklig
Kunskap och kännedom om uppsiktsplikten	Tillräcklig
Riktlinjer för företag och förbund samt hantering av uppsiktsplikten	Till övervägande del samt tillräcklig
Lämplig omfattning	Till övervägande del
Rapportering till fullmäktige	Till övervägande del
Tidigare granskning	Till övervägande del

Rekommendationer

Utifrån granskningens iakttagelser och bedömningar lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Ange krav på de kommunala bolagens rapportering till kommunfullmäktige för samtliga bolag i ägardirektiv alternativt bolagsordning.
- Dokumentera det årshjul kommunen arbetar efter så att exempelvis missar i rapporteringen kan förebyggas.
- Ta initiativ till att stärka formerna för uppsikten över förbund och andra samverkansorgan där kommunen har ett begränsat "ägarinflytande".
- Utveckling av rutinerna för att snabbare och säkrare fånga upp särskilda frågor och utmaningar i nämnder och bolag – uppsiktsplikt "på förekommen anledning". I det sammanhanget bör även övervägas hur uppsiktsplikten kan inriktas mot områden som är särskilt vitala för kommunkoncernen, dvs. en uppsiktsplikt som tar sin utgångspunkt i identifierade riskområden.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Under 2016 genomförde PwC en granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt över Södertörns brandförsvarsförbund, Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, Södertörns överförmyndarnämnd samt Södertörns upphandlingsnämnd.

”Efter genomförd granskning var bedömningen att Kommunstyrelsen i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig uppsikt över verksamhet i samverkan med andra kommuner och i kommunalförbund. I syfte att utveckla Kommunstyrelsens uppsiktsplikt rekommenderas Kommunstyrelsen att föra en egen diskussion samt göra en värdering av huruvida arbetsformerna och arbetsfördelningen avseende uppsiktsplikten är ändamålsenlig.”

Enligt kommunallagen har kommunstyrelsen att utöva uppsikt över såväl nämnderna som de kommunala företagen. Kommunstyrelsen har även en ledande och samordnande roll i kommunen. En väsentlig fråga är på vilket sätt kommunstyrelsen säkerställer insyn och uppsikt över nämnderna och bolagen. Den struktur och de former kommunstyrelsen har etablerat för att utöva sin uppsiktsroll är väsentliga frågor utifrån revisionens perspektiv. Revisorerna har de senaste åren noterat brister i det övergripande arbetet med styrning och kontroll hos nämnder och styrelsen samt brister i de interna kontrollerna hos nämnderna inom olika verksamhetsområden. Mot denna bakgrund har revisorerna bedömt det motiverat att genomföra en granskning inom området.

1.2. Syfte och Revisionsfråga

Syftet med revisionsgranskningen är att bedöma om kommunstyrelsen fullgjort sin uppsiktsplikt. Revisionsfrågan som ska besvaras i granskningen lyder:

- *Har kommunstyrelsen säkerställt en tillräcklig uppsikt över nämnderna och de kommunala företagen samt verksamheten i gemensamma nämnder och kommunalförbund?*

1.3. Revisionskriterier

Bedömningsgrunderna i granskningen utgörs av följande revisionskriterier:

Kommunallagen (6:1-6:4, 6:6-6:9), reglemente och anvisningar för intern kontroll, ägardirektiv och bolagsordning

1.4. Kontrollmål

För att besvara revisionsfrågan kommer följande kontrollmål vara vägledande:

- Finns relevanta riktlinjer (reglemente, riktlinjer, ägardirektiv etc.) och former i övrigt för att utföra uppsiktsplikten?
- Finns en kunskap om innebörden av kommunstyrelsens uppsiktsroll?
- Är regelverk och riktlinjer förankrade hos berörda nämnder, bolag etc?

- Hur hanteras uppsiktsplikten i kommunstyrelsen och hur är rapporteringen utformad?
- Har arbetet med uppsiktsplikten en lämplig omfattning och bedrivs den i övrigt effektivt?
- Hur rapporterar kommunstyrelsen till fullmäktige med anledning av uppsiktsplikten?
- Inom ramen för granskningen sker även en uppföljning av tidigare granskning av uppsiktsplikten.

1.5. *Avgränsning*

Granskningen har inriktats mot att kartlägga och bedöma generella styrdokument och processer.

1.6. *Metod*

Granskningen har genomförts genom analys av styrdokument, rutinbeskrivningar och andra berörda styrdokument. Intervjuer har skett med följande:

- Kommunstyrelsens ordförande
- Kommunstyrelsens vice ordförande
- Kommundirektör
- Ekonomichef
- Kanslichef
- Kommunsekreterare
- VD i AB Nynäshamnsbostäder
- Barn- och utbildningsnämndens ordförande
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ordförande
- Förvaltningschef miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Rapporten har i utkastform varit föremål för faktakontroll av de intervjuade.

I bedömningen av revisionsfrågan och kontrollmål har en fyrgradig skala använts enligt nedan:

Inte/Otillräcklig	
I begränsad utsträckning	
Till övervägande del	
Ja/tillräcklig	

2. Allmänt om kommunstyrelsens uppsiktsplikt

”Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.”

”Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 3 kap. 16 a–18 b §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller landstinget är medlem i.”

/6 kap. 1 § kommunallagen 2017:725

Fullmäktige får besluta att styrelsen får fatta beslut om särskilt angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet. Styrelsen får dock inte ges rätt att fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning, tillämpningen av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda.

/6 kap. 8 § kommunallagen 2017:725

Kommunstyrelsen har en ledande och samordnande roll i den kommunala organisationen vilket innebär att den har till uppgift att skaffa sig en överblick över hela kommunalförvaltningen. Kommunstyrelsen har enligt bestämmelserna i kommunallagen även en uppsiktsplikt över kommunal verksamhet som bedrivs i hel- och delägda företag.

Kommunstyrelsen kan dock inte med kommunallagen som direkt grund begära in yttranden och upplysningar från företagen på samma sätt som gäller i relation till kommunens nämnder. För att fullgöra uppsikten bör därför företagen genom ägardirektiv åläggas att till kommunstyrelsen lämna de uppgifter som anses behövliga. Det räcker dock inte att fullmäktige antar ägardirektiv för företagen för att de ska vara formellt bindande. I aktieföretag regleras detta genom bolagsordningen eller genom beslut på årsstämman. I stiftelse och kommanditbolag kan detta regleras i stadgar respektive avtal eller genom styrelsebeslut.

Enligt kommunallagens kommentarer (Kommunallag 1991:900) kan inte kommunstyrelsen sägas uppfylla sin uppsiktsplikt endast genom att dess ledamöter också är ledamöter i företagsstyrelsen – ”En sådan personalunion fråntar inte kommunstyrelsen från skyldigheten att utöva uppsikt över bolaget ...” Kommunstyrelsen har således en skyldighet att utöva en löpande uppsikt, och det är kommunstyrelsen själv som bestämmer formerna för hur uppsikten ska gå till.

Det finns ingen fastlagd god sed eller praxis vad gäller formerna för kommunstyrelsens uppsikt. Med andra ord är det upp till styrelsen att själv utforma system och rutiner för att fullgöra sin uppsiktsplikt.

3. Iakttagelser och bedömningar

I detta avsnitt anges de iakttagelser och bedömningar som gjorts utifrån respektive kontrollmål.

3.1. Riktlinjer för uppsiktsplikten

3.1.1. Iakttagelser

I Nynäshamns kommun regleras kommunstyrelsens uppsiktsplikt bland annat i kommunens Mål och budget 2018-2021 som redogör innehållet avseende bland annat uppföljning av kommunstyrelsens styrsystem.

I kommunstyrelsens reglemente senast reviderad och beslutad av kommunfullmäktige 2018-04-25, § 70 anges i § 4:

- leda utvecklingen av den kommunala demokratin,
- leda arbetet med att samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte i lag är förbehållna annan nämnd,
- övervaka att de av fullmäktige fastställa målen och planera för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpnade förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt,
- tillse att uppföljning sker i fullmäktige över samtliga nämnder och hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budget året, samt
- ha uppsikt över verksamheten i företag, som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i och i årliga beslut pröva om den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna,
- ansvara för att beslut om ägardirektiv till företagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade,
- ansvara för regelbundna möten mellan styrelsen och företagsledningarna
- löpnade vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 3 kap. 17-18 b §§ KL är uppfyllda beträffande de företag och stiftelser som kommunen äger eller har intresse i, så att till exempel inför stämmor besluta om direktiv till kommunens ombud.

Vidare anges det i reglementet 3 §, att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över verksamhet som bedrivs av nämnder, kommunala företag och kommunalförbund vilka kommunen är medlem i.

Utifrån intervjuer framgår att det inte specifikt finns fastlagda riktlinjer eller rutiner avseende kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Kommunstyrelsen känner till att de har ett ansvar och i viss mån finns uppsiktsplikten reglerad i kommunstyrelsens reglemente som nämnts ovan. Noteras ska också att formerna för kommunstyrelsens uppsiktsplikt heller inte uttrycks i nämndernas reglementen. Det uppges dock i intervjuer att det finns vedertagna kommunikationskanaler för exempelvis kommunikering med respektive nämnd.

Med utgångspunkt från system och rutiner i utvecklingsplanen fastställer kommunfullmäktige årligen mål och budget. Mål och budget är en beskrivning av de övergripande prioriteringarna för de kommunala verksamheternas inriktning. I mål och budget fastställs de kungemensamma målen och nämndernas ekonomiska resurser. Mål och budget 2018-2021 innehåller bland annat kungemensamma mål 2018-2021, ekonomiska förutsättningar, utmaningar för Nynäshamns kommun osv.

Det anges i mål och budget 2018-2021 att en viktig del i kommunens styrsystem är uppföljningen av mål och användning av ekonomiska resurser. Därför upprättar kommunstyrelsen tertialrapport, delårsrapport och årsredovisning. Kommunfullmäktige godkänner sedan uppföljningsrapporterna som ligger till grund för kommande års verksamhetsplaneringar.

Vidare uppges det i intervjuer att tertialrapporterna är viktiga men det genomförs även temadagar där nämnderna, nämndordföranden, kommunstyrelsen, kommundirektör samt vissa tjänstemän som deltar. Vid temadagarna redovisar nämnderna hur verksamheten och ekonomin utvecklas samt även avvikelser och utmaningar nämnderna står inför.

Avseende uppföljning är nämnderna skyldiga att till kommunstyrelsen tre gånger per år lämna uppföljningsrapporter och prognos om måluppfyllelse och ekonomiskt utfall, detta inkluderar också årsredovisningen. Kommunstyrelsen tar hjälp av underlag från andra tertialen som nämnderna lämnar och upprättar delårsrapport. Kommunstyrelsen och nämnderna har sedan gemensamma genomgångar av uppföljningsrapporterna, och vid sidan av rapporteringen ska nämnderna varje månad följa verksamhetens utveckling med utgångspunkt från nämndens strategiska plan och budget.

I kommunen finns det fem kommunalt ägda bolag¹, av de fem bolagen framgår det utifrån intervjuer att kommunen har mest behov av kontroll över AB Nynäshamnsbostäder.

För styrningen avseende de kommunala bolagen har vi noterat att endast AB Nynäshamnsbostäder har ägardirektiv, men inget står angett om hur kommunstyrelsen utövar uppsiktsplikt. Däremot kan vi i bolagsordningen för Letupa AB se att det anges att Nynäshamns kommunstyrelse har skyldighet att informera sig om bolagets verksamhet och ekonomi. Det ska noteras att Letupa AB och Kvastbindaren AB äger varsin mindre fastighet som förvaltas i aktiebolagsform och dessa bolag kan därför inte jämföras med exempelvis AB Nynäshamnsbostäder och Allkärsutvecklingsplan AB.

¹ De fem kommunalt ägda bolagen är, AB Nynäshamnsbostäder där kommunen äger 100 procent, Letupa AB där kommunen äger 100 procent, Kvastbindaren AB, 100 procent, Nynäshamns Mark AB, 50 procent och Allkärsplan utveckling AB, 19 procent.

I Nynäshamnsbostäders ägardirektiv och bolagsordning nämns inte hur rapportering till kommunstyrelsen bör ske. Däremot anges det i bolagets bolagsordning att kommunfullmäktige ska ha möjlighet att ta ställning innan beslut i verksamheten som är av principiell betydelse fattas. Det innebär exempelvis ändring i bolagsordning, bildande av dotterbolag, försäljning av fastighet eller tomträtt.

3.1.2. Bedömning

Vi bedömer att det finns **tillräckligt** tillfredställande rutiner och system för kommunens uppsiktsplikt. Vidare bedömer vi att det finns tillräckligt tillfredsställande system och rutiner för både nämnderna och de kommunala bolagen.

Formerna för kommunstyrelsens uppsiktsplikt över bolagen regleras genom bland annat bolagsordning medan det saknas uppdrag om detta i vissa av ägardirektiven.

3.2. Kunskap och kännedom om uppsiktsplikten

3.2.1. Iakttagelser

Intervjuerna indikerar att det generellt finns kunskap och kännedom om uppsiktsplikten, och att detta är ett kollektivt ansvar. Det uppges att uppsiktsplikten sker dels systematiskt/enlig en upparbetad praxis men även på förekommen anledning eller när särskilt behov föreligger. Den systematiska delen avser rapporteringen kring tertialrapport, delårsrapport och årsredovisning samt budgetprocessarbetet där det förs en gemensam dialog. Utöver dessa återkommande delar finns det också särskilda frågor/utmaningar, så som lokalfrågan, som berör flera nämnder, och där uppges de intervjuade att kommunstyrelsen varit aktiv, lyhörd och behjälplig.

Avseende resterande av kommunens kommunala bolag (förutom AB Nynäshamnsbostäder) samt kommunalförbunden, finns det också kännedom kring uppsiktsplikten. För det kommunala bostadsbolaget AB Nynäshamnsbostäder uppges att detta sker systematiskt, och att bolaget kallas till kommunstyrelsen varje år. Dock missade kommunstyrelsen förra året att kalla till möte utifrån tertialrapportering. Utifrån de andra kommunala bolagen framgår det i intervjuer att kommunen inte har den löpande dialogen som för AB Nynäshamnsbostäder.

Det upplevs utifrån intervjuer att fånga upp och bedriva uppsiktsplikt på förekommen anledning/när särskilda situationer uppstår är något kommunstyrelsen kan förbättra och behöver arbeta vidare kring. Detta gäller framförallt de kommunala förbunden där det upplevs finnas brister avseende insynen, kopplat till att kommunen mer har en ekonomisk roll där de betalar för tjänster som förbunden utför än en styrande roll.

3.2.2. Bedömning

Vi bedömer att det finns **tillräcklig** kunskap om innebörden av kommunstyrelsens uppsiktspliktsroll.

Vår bedömning baseras på att den kunskap och kännedom om uppsiktsplikten sker systematiskt/enligt en upparbetad praxis men även på förekommen anledning. Där den systematiska delen består av rapporteringen kring tertialrapport, delårsrapport, årsredovisning samt budgetprocessarbetet.

3.3. Riktlinjer för företag och förbund samt hantering av uppsiktsplikten

3.3.1. Iakttagelser

Det uppges i intervjuer avseende kommunens kontakter med de kommunala bolagen att det är AB Nynäshamnsbostäder som kommunen har tätast kontakt med, där finns det dessutom ett beslutat ägardirektiv något kommunens andra bolag saknar. Utifrån intervjuer är den allmänna uppfattningen att bolaget sköter sig bra. Det framkommer att AB Nynäshamnsbostäder nyligen fick ett tilläggsdirektiv som handlade om bostäder för nyanlända, där tilläggsdirektivet var en konkret styrning från kommunens sida.

Avseende AB Nynäshamnsbostäder framgår det vidare i intervjuer att tre gånger per år kallar kommunstyrelsens ordförande i bolaget att presentera tertialrapport 1, 2 och 3 och även redovisa bolagets ekonomiska utfall samt utfall gentemot ägardirektiven. Vid tillfället har kommunstyrelsens ledamöter möjlighet att ställa frågor. Utöver detta har bolaget 2-4 gånger per år ägardialog där deltar bolagets vd, kommunstyrelsens ordförande, kommundirektör samt eventuellt en tjänsteman beroende på vad som lyfts vid ägardialogen. Vidare framkommer att om något inte går framåt utifrån ägardirektiven upplever Nynäshamnsbostäder att de kan lyfta frågan. Det uppges i granskningen att uppsikten som den beskrivs här bedrivs systematiskt varje år. När kommunstyrelsen träffar AB Nynäshamnsbostäder upplever bolaget att alla representanter från de politiska partierna är intresserade, exempelvis hur det går med bostadsbyggandet och byggandet av moduler osv.

I kommunens kommunala bolag Letupa AB, Kvastbindaren AB, Nynäshamns Mark AB samt Allkärplan utveckling AB uppges det i intervjuer att kommunstyrelsens ordförande har ägardialog med bolagen vilket sker ungefär en gång i kvartalet.

De intervjuade nämnderna upplever att kommunstyrelsen är lyhörd och det finns en fungerande dialog med kommunstyrelsen. Om kommunstyrelsen vill ha svar i en fråga inom något av nämndernas ansvarsområden skickar de en fråga, de intervjuade anger att de också har möjlighet att skicka frågor till kommunstyrelsen om behov finns. Detta förfarande upplever de intervjuade har blivit bättre och var något som saknades för några år sedan.

3.3.2. Bedömning

Vi bedömer att det **till övervägande del** finns regelverk och riktlinjer hos berörda nämnder, bolag samt förbund.

Vi bedömer att hanteringen av uppsiktsplikten och rapporteringens utformning är **tilräcklig**.

Bedömningen grundar sig i att kommunen har en tät kontakt med AB Nynäshamnsbostäder, dessutom finns det ägardirektiv för bolaget något som de andra kommunala bolagen saknar.

Vidare bedömer vi att hanteringen och utformningen av rapporteringen är ändamålsenlig. För det kommunala bostadsbolaget sker det systematisk rapportering till kommunstyrelsen tre gånger per år samt ägardialog 2-4 gånger per år.

För övriga kommunala bolag sker ägardialog med kommunstyrelsens ordförande ungefär en gång i kvartalet.

3.4. Lämplig omfattning

3.4.1. Iakttagelser

Det framgår i intervjuer att om kommunstyrelsen ser att någon nämnd har problem med exempelvis ekonomi, fattade beslut eller annat så finns möjlighet till dialog med berörd nämnd. Barn- och utbildningsnämnden samt miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har båda under en längre tid gått med underskott. I intervjuer med barn- och utbildningsnämnden samt miljö- och samhällsbyggnadsnämnden uppges det att kommunstyrelsen har uppmärksammat berörda nämnder om att de måste ha kontroll över underskotten. De underskott som nämnderna haft upplevs utifrån intervjuerna att de har haft kontroll över, och det har funnits rimliga anledningar till underskotten. Vidare framgår det i intervjuer att även om kommunstyrelsen har kontroll/uppsikt så finns möjlighet till förbättring.

För barn- och utbildningsnämnden har underskotten berott bland annat på underskott inom skolan. För miljö- och samhällsbyggnadsnämnden som också dragits med underskott uppges det att nämnden nu är i arbete med att dra igång renoveringar av fastighetsbestånd och då räknar nämnden med att få inkomster. I intervjuer framgår att om kommunstyrelsen ser att någon nämnd har problem oavsett om det gäller ekonomi, redan fattade beslut eller annat så tas dialog med den nämnd som berörs. Det upplevs att miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är den nämnd just nu som har störst utmaningar, vilket också styrks av revisionens granskning av nämnden tidigare under året.

Avseende löpande återkoppling kring nämnderna upplevs denna utifrån intervjuerna inte lika stark som återkopplingen som ges vid tertial 2 där resultat mot mål och ekonomi framgår. Det finns funderingar kring om det ska finnas något mellansteg mellan tertial 1 och 2. Som nämnts tidigare i granskningen arrangeras temadagar. Temadagarna har varit mer av beskrivande karaktär och fokuserat mer kring vad som ska göras framöver, och inte haft så stort fokus på vad som redan utförts.

För bolagen och särskilt det kommunala bolaget AB Nynäshamnsbostäder finns antagna ägardirektiv, men det uppges i intervjuer att ägardirektiven kan följas upp på ett bättre sätt. Den information som kommunstyrelsen får vid tertial 2 avseende utveckling av ekonomin samt de mål satta av kommunstyrelsen, uppges att informationen stannar hos kommunstyrelsen och går inte vidare.

Avseende uppsiktsplikt ”på förekommen anledning” så upplevs det utifrån intervjuer att detta är ett område kommunstyrelsen behöver arbeta vidare med, framför allt i de kommunala förbunden där det upplevs att kommunstyrelsen inte har tillräcklig kontroll/uppsikt över verksamheterna. Det finns en tydlig uppfattning hos de intervjuade att kommunstyrelsens ledamöter har bättre insyn i nämnderna och bolagen (särskilt AB Nynäshamnsbostäder) än i de kommunala förbunden.

3.4.2. Bedömning

Vi bedömer att arbetet med uppsiktsplikten **till övervägande del** har en lämplig omfattning och bedrivs till övervägande del effektivt.

Vår bedömning grundar sig i att när någon nämnd går med underskott så sker dialog mellan kommunstyrelsen och berörd nämnd, genom att följa upp. Det framgår att de underskott som barn- och utbildningsnämnden samt miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har, har nämnderna haft under en längre tid. Även om kommunstyrelsen har uppsikt/kontroll finns det fortfarande möjlighet till förbättring. Uppsiktsplikt på förekommen anledning upplevs som ett område som kan förbättras och där kommunstyrelsen behöver arbeta vidare på.

3.5. Rapportering till kommunfullmäktige

3.5.1. Iakttagelser

Kommunstyrelsen har, enligt kommunallagens 6 kap § 9, till uppgift att pröva om den verksamhet som bedrivits av företagen under föregående verksamhetsår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Styrelsen ska lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder om de anser att så inte är fallet.

Vid genomgång av de kommunala bolagens bolagsordningar framgår inte hur rapportering och uppföljning till kommunfullmäktige ska ske. Däremot kan vi vid protokollsgenomgång se att kommunstyrelsen 2018-10-24, § 240 beskriver att nämnderna och kommunstyrelsen är skyldiga att lämna uppföljningsrapport om måluppfyllelse och ekonomiskt utfall vid tre tillfällen per år. Efter första tertialen lämnar nämnden en avvikelserapport över utfall samt gör prognos för helåret. Vid andra tertialrapporten lämnar nämnd/styrelse verksamhetsberättelse som beskriver det gångna verksamhetsåret. Tertial 1 och tertial 2 redogörs av economichef samt förvaltningschefer vid kommunstyrelsens sammanträde. Vidare framgår det i protokollet att redogörelse för hela verksamhetsåret görs vid en temadag där nämnderna redogör för resultat och måluppfyllelse. Vid protokollsgenomgång framgår att kommunstyrelsen har behandlat tertialuppföljning 2 för kommunen, nämnderna samt AB Nynäshamnsbostäder. Vi kan inte se i kommunstyrelsens protokoll att tertialuppföljning 1 har behandlats, däremot har ärendet behandlats i kommunfullmäktige, 2018-06-13, § 109.

Vid protokollsgenomgång framgår att kommunens verksamhetsberättelse för 2017 har behandlats. Vidare har årsredovisning 2017 för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, Samordningsförbundet Östra Södertörn, Södertörns Brandförsvarsförbund, Södertörns upphandlingsnämnd, Södertörns överförmyndarnämnd behandlats i kommunfullmäktige.

3.5.2. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsens rapportering till kommunfullmäktige med anledning av uppsiktsplikten **till övervägande del** är tillräcklig.

Vår bedömning baseras på att det i kommunstyrelsens protokoll 2018-10-24 anges att nämnderna är skyldiga att vid tre tillfällen per år lämna en uppföljningsrapport. Rapporteringen av tertialuppföljningen har inte behandlats systematiskt vid nämndsammanträden, då tertialuppföljning 1 har behandlats av kommunfullmäktige men inte av kommunstyrelsen.

3.6. Tidigare granskning

1.1.1. Iakttagelser

I samband med granskningen av kommunstyrelsens uppsiktsplikt över verksamhet i samverkan med andra kommuner under 2016; Södertörns brandförsvärsförbund; Södertörns miljö- och hälsoskyddsombud; Södertörns överförmyndarnämnd samt Södertörns upphandlingsnämnd. Efter genomförd granskning gjordes bedömningen att kommunstyrelsen i all väsentlighet har säkerställt en tillräcklig uppsiktsplikt över verksamheter i samverkan med andra kommuner och i kommunalförbund. För att kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska utvecklas gavs rekommendationen till kommunstyrelsen att föra en egen diskussion och göra en utvärdering huruvida arbetsformerna och arbetsfördelningen avseende uppsiktsplikten är ändamålsenlig.

I intervjuer med kommunstyrelsen nu framkommer att utifrån den granskning som gjordes under 2016 avseende uppsiktsplikten, har man sett över delegationsordning, dokumenthierarki, uppföljning av tagna beslut samt hur det arbetas med balanslistor. Vidare framgår att det finns ombud som representerar kommunen i stämmorna. Det uppges att efter genomförd granskning har direktiv getts till ombuden, vilket tidigare inte gavs. I intervjuer med kommunens tjänstemän framkommer att flera av dessa inte har kunskap om de förändringar som skett eftersom många av dem är nya i sina tjänster, och därmed saknar historik runt detta.

3.6.1. Bedömning

Vi bedömer att uppföljningen av den tidigare granskning som gjordes avseende uppsiktsplikten i de verksamheter som bedrivs i förbundsform **till övervägande del** är uppfyllt.

Bedömningen baseras på att de åtgärderna som rekommenderades dels har vidtagits. Vi ser positivt att det finns ombud som representerar kommunen stämmor, samt att de har getts direktiv. Men utifrån denna granskning bedömer vi att de verksamheter som bedrivs i förbundsform är uppsiktsplikten svagare än över de egna nämnderna och kommunala bolagen.

December 2018

Anders Hägg

Uppdragsledare

Hans Forsström

Projektledare